

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

	Vakarų Europa
	Londonas
	244 140 km ²
	67,8 mln. (2022)
	Svaras sterlingų

Išskirtinės architektūros Puffeney tiltas

3 | Londonas ir Velsas: galvą susukanti pilių gausa

Londonas–Stounhendžas–Batas–Velsas–Londonas

Dainius Kinderis

Džiaugiuosi, kad savarankiškai keliauti pradėjau tyrant vizų režimams, sienoms ir diplomatinei biurokratijai. Tai leido pajusti, ką reiškia laisve keliauti be suvaržymų. Keliauju jau 25 metus, per tą laiką aplankiau 110 šalių. Vienose tello pagyventi pusmetį ar metus, kitas tik pamatyti akies kraštelius. Maroko pietuose bėgau nuo į mane akmenis mėtančių vaikų. Benine dalyvavau animistinėse gyvačių gaudymo apeigose, Filipinuose ryžių saujele dalyvauji su sukėlių armijos kareiviais, o Sacharje tello suprasti, kas yra tikras mirražas.

Dainius Kinderis

Objektų skaičius	11
Orientacinis maršruto ilgis	800 km
Rekomenduojama kelionės trukmė	7 dienos
Reitingas	☆☆☆☆☆

Tai klasikinė šalis ir klasikinis maršrutas, kuriuo keliaudami nusikelsite į žilą ir šlovingą istoriją, aplankysite vieną už kitą įspūdingesnes Velso (Wales) pilies, Bato (Bath) ir Londono (London) žymybes bei unikalius objektus, tokius kaip Stounhendžas (Stonehenge).

Londono yra net penki oro uostai, geriausia skristi į tą, kuris arčiausiai pirmojo maršruto taško, nes tai milžiniškas miestas, o atstumai tarp oro uostų ne keli kilometrai. Kadangi viena pirmųjų lankytinų vietų užmiestyje – Stounhendžas, verta rinktis Lutono (Luton) oro uostą.

Reiktų paminėti, kad Jungtinėje Karalystėje vairuosite kairiaja kelio puse, todėl pirmieji kilometrai greitkelyje bus lengvesni nei Londono centre.

1 diena. Keliaujame iš Lutono vakarine Londono dalimi iki pirmo dėmesio verto objekto – Vindzorų pilies (Windsor Castle) **1**. Tai gigantiškas statinys, savo stiliumi labiau primenantis dvarą ar rūmus nei Viduramžių pili. Vindzorų pilyje iki šiol kartais gyvena karališkoji šeima, tai viena iš monarchų rezidencijų. Ji yra didžiausia pasaulyje vis dar gyvenama pilis. Čia būtų galima praleisti ir visą dieną, tačiau kelionė ilga ir šiam objektui optimalu skirti 2–3 valandas.

Vindzorų pilies įkurta to paties pavadinimo miestelio pakraštyje, pro kurį teka Temzės (Thames) upė. Tai tikrai nebloga vieta pirmai nakvnei šioje kelionėje.

2 diena. Dienos pradžioje reikės nuvažiuoti apie 100 km iki objekto, kurį žino visas pasaulis, – Stoun-

7 dienų turas nuo Londono iki Velso po 11 istorinių vietovių

Žymieji Popiežių rūmai Avinjone

atsirandant sintetiniams dažikliams, miestelis klestėjo dėl natūralaus ochros pigmento, esančio aplinkinėse žemėse. Buvusiame ochros karjere įrengtoje ekspozicijoje galima sužinoti apie ochros panaudojimą. Dviračių maršrutas „Les Ocres à vélo“ leidžia geriau pažinti spalvingą Liuberon (Lubéron) kraštovaizdį.

Kitos lankytinos vietos: X a. pilies griuvėsiai, XI a. romanišni Šv. Mykolo bažnyčia (*Eglise Saint-Michel*) su XVII a. fasadu ant skardžio, nuo kurios atsiveria nuostabi 360° panorama, estetiški XVII ir XVIII a. namai, senamiesčio laiptai, skliautuoti pasažai.

9 Vokliūzo šaltinis

Tai, ką turistai pamato atvykę į Fonten de Vokliūz (Fontaine-de-Vaucluse) pavadintą miestelį, šaltiniu sunku pavadinti. Iš neaukštų kalnų į Provanso gilumą staiga prasiveržia galinga tekė ir iš karto suformuoja plačią upę, kurios debitas čia – 90 000 l/sek. Tai didžiausias ir verčiausias vandens šaltinis Prancūzijoje, įtrauktas į Didžiųjų Prancūzijos vietovių sąrašą.

10 Avinjonas

Avinjonas yra strategiškai svarbioje vietoje dėl kelių priežasčių: jis įsikūręs dviejų didelių Prancūzijos upių –

Ronos ir Diuranso (*Durance*) – santakoje; be upių prekybinių kelių, čia susikirto ir sausumos keliai. Ties Avinjonu Ronos upėje buvo ilga sala, leidžianti lengviau perplukdyti žmones ir prekes, o vėliau upės krantus sujungė tiltas.

Viduramžiais Avinjonas išgarsėjo kaip miestas, į kurį XIV a. pabėgo popiežiai. Tuomet pastatyti Popiežių rūmai (*Palais des Papes*) yra didžiausias gotikinis pastatas pasaulyje. Vėliau ištisus šimtmečius statyns stovėjo tuščias. Šiandien rūmuose veikiančiame muziejuje pasitelkus virtualiąją realybę galima pamatyti, kaip atrodė menės ir kambariai prieš 700 metų. Miesto pylimai ir gynybinės sienos taip pat datuojami XIV a., kai

Vandens ratas Fonten de Vokliūze

Avinjonas priklausė popiežiaus valdžiai. Miestas turi beveik 100 000 gyventojų, iš jų 16 000 gyvena *intra muros* XIV a. apvertame mieste.

11 Nimo arena

Nimo arena – romėnų amfiteatras, pastatytas apie 70 m., netrukus po Romos Koliziejaus. Tai vienas geriausiai išlikusių romėnų amfiteatrų pasaulyje ir tarp 20 didžiausių iš 400 išlikusių tokio pobūdžio statinių. Jis yra 133 m ilgio ir 101 m pločio, viduje 68 × 38 m arena. Išorinis fasadas yra 21 m aukščio, Romos laikais tribūnos atstojė 34 akmeninių terasų eilės, kuriose tilpdavo iki 25 000 žiūrovų. Tai buvo miesto susirinkimų, viešųjų renginių vieta, taip pat teatras ir gladiatorių kovų arena. Ir šiandien Nimo arena naudojama pagal pirminę paskirtį, čia vyksta įvairūs renginiai – nuo bulių kautynių iki roko grupių koncertų. Eilinę dieną arena veikia kaip lankomas objektas, po kurį galima pasiivaikščioti už nedidelį mokestį.

12 Garo tiltas

Tiltas, vaizduojamas ant 5 eurų banknoto, – tai nedidelė senovės romėnų akveduko dalis. Jo statyba datuojama 40–60 m. Tiltas yra 48,8 m aukščio ir sudarytas iš trijų aukštų arkų, pagamintų iš kalkakmenio. Anksčiau akve-

Romėnų statytas Garo tiltas

dukas per dieną 50 km atstumu į Nimo miestą nešdavo 40 000 m³ vandens. Tiksliai konstrukcija leido pasiekti vidutinį 1 cm/m nuolydį. Manoma, kad jis buvo naudojamas iki VI a., o kai kurios dalys kur kas ilgiau.

Žlugus Romos imperijai ir nustojus naudoti akveduką, statyns išliko dėl antrinės savo, kaip mokamo tilto, funkcijos. Vis dėlto laikui bėgant kalkakmenio lūtai ir, o XVII a. jam buvo padaryta didelė žala. XVIII a. jis vėl sulaukė didesnio dėmesio, o vėliau tapo svarbia turistų lankoma vieta. Šiandien Garo tiltas yra vienas populiariausių Prancūzijos turistinių objektų, 1985 m. įtrauktas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą.

Nimo arena – geriausiai išlikęs romėnų amfiteatras pasaulyje

Holokausto aukų lagaminai ir krepšiai

žmonių, daugelis iš jų buvo žydai. Komplexą sudarė kelios stovyklos, įkurtos viena netoli kitos. Aušvicas I buvo administracinis viso komplekso centras, o Aušvicas II – naikinimo stovykla netoli Birkenau kaimo. Aušvicas išlaisvintas 1945 m. sausio 27 d. 1947 m. aukoms atminti Lenkija pirmose dviejose stovyklose įsteigė memorialinį muziejų.

Pasivaikščiojimas po Aušvicą I prasideda nuo vartų su užrašu „Arbeit macht frei“ (iš vok. k. „Darbas išlaisvina“). Čia pamatysite kareivines, kai kurios jų atnaujintos, kad parodytų, kokiomis sąlygomis gyveno kaliniai. Kitos panašios į muziejų – jose laikomi įvairūs

kalinių daiktai, kuriuos žmonės pasiėmė tikėdamiesi geresnio gyvenimo.

Aušvico II plotas labai didelis, kairėje pusėje stovi plytiniai nameliai, o dešinėje matyti kaminais ir buvusių medinių namų pamatai. Kairę ir dešinę puses skiria geležinkelis. Maždaug viduryje stovi vagonas, primenantis, kad tokiais žmonės buvo vežami į mirtį. Geležinkelio pabaigoje yra krematoriumo ir dujų kamerų liekanos.

8 Dolina Białego trasa

Dolina Białego yra palyginti trumpas kalnų slėnis, esantis Zakopanės priemiestyje Vakarų Tatruose (*Západné Tatry*). Takas driekiasi 2,6 km, žygio metu pakylama į 1,2 km aukštį. Kelionė į priekį ir atgal trunka apie 3 valandas.

Takas eina tarp *Sarnia Skala* ir *Krokawia* kalnų, šalia čiurlena upelis. Maršruto sustojimo punktas žymi II geltonų ženklų. Retkarčiais reikia pereiti per upelį, tam skirti tvarkingi tilteliai. Šis maršrutas pats gražiausias pavasarį, kai sužydi gamta. Keliaudami *Dolina Białego* trasa išvysite nedidelį krioklį, šalia jo yra suoliukai. Statesnėse trasose atkarpose yra iš akmenų sudelioti laipteliai. Pabaigoje prieisite kryžkelę, kuri siūlo tęsti žygį skirtingais maršrutais arba grįžti atgal.

Sikawica krioklys Strążyska slėnyje

Kalnų viršūnių apsuptas Morskie Oko ežeras

9 Sarnia Skala viršukalnė

Sarnia Skala yra iškilusi 1377 m virš jūros lygio. Tai vienas iš Zakopanėje esančių Tatrų kalnagūbrių. Iš maždaug 300 m ilgio uolėtos keteros atsiveria puikus šiaurinio *Giewont* kalnų masyvo vaizdas. Iki viršūnės galima pakilti einant *Dolina Białego* arba *Dolina Strążyska* taku.

Takas link viršūnės veda akmeniniais laiptukais, kuriuos supa žemaūgės pušys, kol prieinate akmenuotą šlaitą. Šis šlaitas ir yra paskutinė kliūtis prieš viršūnę. Kopiant šlaitu tenka prisilaikyti rankomis, nes akmenys dėl drėgno oro gali būti slidūs.

Sarnia Skala viršukalnė

10 Dolina Strążyska takas

Dolina Strążyska slėnis yra Vakarų Tatruose – visai netoli pačios Zakopanės, todėl labai populiarus tarp turistų. Žygis į priekį ir atgal turėtų trukti apie 2 valandas. Tai puikus kelias pradedantiejiems kalnų žygeiviams, senjorams ar vaikams. Pakeliui susidursite su daugybe tiltų ir nedidelių krioklių.

Maršruto pabaigoje trumpu takeliu galima nueiti nuo *Polana Strążyska* iki *Sikawica* krioklio. Į taką nukreips medinis ženklas (rodyklė). Kelionė turėtų trukti apie 15 minučių.

ŠALIA MARŠRUTO

Morskie Oko

Tai didžiausias (35 ha) ir vienas žinomiausių Tatrų kalnų ežerų. Jį pasiekti galima išsiruošus į 9 km žygį nuo *Palenica Białczańska* aikštelės, esančios už 20 km nuo Zakopanės (įėjimas į parką mokamas). Ežero pavadinimas reiškia „Jūros akis“. Legenda pasakoja, kad kadaise ežeras buvęs sujungtas su jūra požeminiu kanalu. Patys išvermingiausi nuo *Morskie Oko* gali kopti į aukščiausią Lenkijos viršukalnę – *Rysy* (2499 m).

Sejlandsfoss krioklys

4 Gudfoso krioklys

Gudfoso krioklys subraukia minias turistų. Jo pavadinimas reiškia „aukso krioklys“. Šį vardą jis gavo dėl aukštinio atspalvio, matomo stebint krioklį iš aukštai. Tai galingiausias Islandijos krioklys, šalia jo būdamas pajunti tikrą gamtos jėgą.

5 Sejlandsfoss krioklys

Šis krioklys matomas nuo pagrindinio kelio, todėl tikrai jį nepravažiuosite. Tai vienas iš retų krioklių, kurių lankytojai gali patekti į urvą už vandens kritimo juostos ir stebėti jį iš kitos pusės. Krioklys yra *Sejlands* upės, tekančios iš ugnikalnio ledyno, dalis.

6 Skougaras

Šiame kaime yra *Skóga*foss krioklys, į kurį galima pasižūrėti visais rakursais užlipus uoloje iškaltais laiptais. Dėmesio vertas ir Skougaro muziejus, savo žaliais samanotais stogais nukeliantis į Islandijos praeitį.

7 Reynisfjara

Juodas smėlis ir akmenys užburia, uolose lyg menininko išskaptuoti kūriniai atima žadą. Bet kartu tai

neaukštą kalnų grandinę, atsiduriame tikroje pasakoje. Tolumoje tyvuliuoja vaizdingas Mivatno (*Mývatn*) ežeras, bet akį labiausiai patraukia taisyklingos formos ugnikalnis pavadinimu *Hverfjall* 11. Vėliau vykstame link Akureirio (*Akureyrir*). Pakeliui pro akis neprasprsta šalia pagrindinio kelio esantis Godafoso (*Goðafoss*) krioklys 12.

Dienos pabaigoje trumpam grįžtame į civilizaciją. Akureiris – antras pagal dydį šalies miestas, laikomas Šiaurės Islandijos sostine. Tai maloni vieta pabūti grožintis aplink kyšančiomis kalvomis ir *Eyja* fjordo vandenimis. Jeigu būnant Islandijoje kiltų noras plaukti stebėti banginių, į tokią išvyką galite leistis ir iš Akureirio.

Skógafoss krioklys

Juodojo smėlio paplūdimys *Reynisfjara*

6 diena. Šios dienos atkarpa tarp Akureirio ir Borgarneso (*Borgarnes*) turistų daugiau pravažiuojama, nei lankoma. Tačiau šalia A1 kelio ir šioje atkarpoje pilna įdomių objektų. Vienas iš jų – *Grábrók* ugnikalnis 13.

7 diena. Ši diena skirta Islandijos sostinei – Reikjavikui (*Reykjavík*). Palyginti su kitomis Europos sostinėmis, miestas tikrai nėra didelis, tačiau pakeliamas po Islandijos kaimelius ir tuščias teritorijas jis atrodo kaip megapolis. Dalį dienos rekomenduotina praleisti ant vandens – plaukti stebėti banginių Reikjaviko pakrančių vandenyse 14. Tokia išvyka trunka porą valandų.

yra ir vieta, kuri kasmet atima gyvybę. Juodajame paplūdimyje negalima maudytis, atsukti nugaros į vandenyną, palikti vaikų be priežiūros. Bangos čia labai klasišingos: į krantą liejasi kaskart vis kitaip, o galinga srovė įtraukia į vandenį.

8 Jokulsaurlouno lagūna

Tai ledyninis ežeras, kuriame plūduriuoja nuo ledyno atskilę mėlyni, žydri ir balti ledo gabalai – tirpdami jie papildo Atlanto vandenyną. Šioje vietoje verta pabūti kiek ilgiau, nes lankytojams siūloma paplaukioti po lagūną amfibija – transporto priemone, kuri gali ir važiuoti, ir plaukti. Kelionės gidas vidury lagūnos nuskels ledo gabalą ir galėsite rankose palaikyti ar net palaizyti tūkstantmečius išsilaikiusios gamtos „artefaktą“.

9 Úlfseyjarsandur

Šioje vietoje akys krypsta į juodą purų smėlį, žalią augmeniją, ausis pasiekia virš galvų ratus sukančių žuvedrų klyksmai ir vandenyno purluose pasirodančių ruonių garsai. Bet dauguma į šią įlanką atvyksta dėl fantastiškų iš jos atsiveriančių panoraminį vaizdų. Nuo čia matyti *Bólundstindur* kalnas (1069 m).

Jokulsaurlouno lagūna

kitos senamiesčio pusēs. Laiptai, vedantys j platformā, buvo jrengti 1903 m.

15 **Kohtuotsa apžvalgos aikštėlė**

Ši apžvalgos aikštėlė yra šiaurinėje Tompėjos kalvos pusėje ir leidžia pasigrožėti senamiesčio stogais ir bokštais šiuolaikinio miesto fone.

16 **Šv. Kotrynos pasažas**

Šv. Kotrynos pasažas yra vaizdingiausia senamiesčio gatvė. Joje įsikūrusi Šv. Kotrynos gildija, kurioje menininkai tradiciniais metodais kuria stiklo, tekstilės, keramikos dirbinius, papuošalus ir kitus gaminius; čia juos ir parduoda. XV–XVII a. įrengtos dirbtuvės veikia kaip atvira studija – lankytojai gali stebėti, kaip menininkai dirba.

Šv. Kotrynos pasažas

17 **Talino uosto promenada**

Šalia kruizinių laivų terminalo yra 850 m ilgio Talino uosto promenada ant stogo. Ji atvira visiems, čia yra daug sėdimų vietų, vaikų žaidimų aikštėlė, sporto zona, restoranai su erdviomis terasomis, nuo kurių atsiveria jūra. Puiki vieta stebėti saulėlydį.

18 **Estijos jūrų muziejus**

Tai vienas įdomiausių jūrų muziejų Šiaurės Europoje. Lankytojai gali įlipti į tikrą XX a. povandeninį laivą, apžiūrėti įvairius kitus natūralaus dydžio laivus, minas ir patrankas. Galima apsilankyti ir lauke eksponuojamuose laivuose, pamatyti galingiausią to meto garų varomą ledlaužį.

19 **Pakrio uolos**

Pakrio uolos – nuostabus grožio trupankis 25 m aukščio uolos su jūros peizažu. Tai vienintelė tokio tipo pakrančių uoliena Europoje, kurioje yra atidengusių paleozojaus sluoksnių. Ant Pakrio pusiasalio kranto stovi aukščiausias Estijos švyturys (52 m). Jis pastatytas 1889 m. ir vis dar naudojamas. Švyturys atviras lankytojams.

dengusių paleozojaus sluoksnių. Ant Pakrio pusiasalio kranto stovi aukščiausias Estijos švyturys (52 m). Jis pastatytas 1889 m. ir vis dar naudojamas. Švyturys atviras lankytojams.

Pakrio uolos su jūros peizažu

20 **Rumu karjeras**

Rumu karjeras – žmogaus darbo rezultatas, primenantis Amerikos kanjonus. Pokariu pastačius kalėjimą, kaliniai dirbo kalkakmenio karjere. Paskelbus nepriklausomybę kalėjimas buvo perkeltas, o išjungus vandenį pumpuojančius siurblius, vanduo greitai užtvindė ne tik patį karjerą, bet ir apatinėje dalyje esančius kalėjimo pastatus, elektros stulpus, kasybos ekskavatorių bei kitą įrangą, kurios tuomet niekas negelbėjo. Apgruivę kalėjimo pastatai, tvoros su spygliuota viela bei karjerą supančios dykvietės dabar kuria neįprastą jspūdį.

Rumu karjeras

21 **Anglų malūnų kaimas**

Anglų kaime XX a. statyti malūnai – Saremos salos simbolis. Iš aštuonių malūnų likę tik penki: vienas olandiško tipo, keturi saremietiški. Saremietiški nuo olandiškių skiriasi tuo, kad vėją gauda pasisukdami visu korpusu. Apačioje sukrautų akmenų pamatuose įtaisytas mechanizmas malūnui pasukti.

Kuresarės pilsis iš paukščio skrydžio

22 **Panga skardis**

Nuo 20 m aukščio Panga skardžio atsiveria nuostabių vaizdai. Vaikščiokite atsargiai, nes nesunku paslysti, o apačioje stūkso akmenys. Pasak legendos, nuo šio skardžio jūrai buvo aukojami žmonės, vėliau gyvuliai.

23 **Kuresarės pilsis**

Saremos salos sostine laikoma Kuresarė išaugo iš menko žvejų kaimelio, įsikrusio aplink XIII a. pastatytą vyskupo pilį. Ši pils augo ir formavosi ne iš karto, kiekvienas naujas šeimininkas koregavo jos vaizdą, tačiau karinę paskirtį pils atliko net 800 metų. Iš tolo matomas penkių aukštų pilies bokštas (Aukštasis Germanas), dėl kurio niekam nepavyko įveikti pilies gynėjų.

24 **Kalio krateriai**

Kalio krateriai – smūginės kilmės kraterių grupė šalia Kalio gyvenvietės, vienas įymiausių Estijos lankytinų objektų. Juos suformavo nukritusio meteoroido dalys. Mokslininkai vis dar ginčijasi, kada šis kosminis kūnas galėjo nukristi į žemę. Vieni mano, kad prieš maždaug 4000 metų, kiti nurodo 2400–7500 metų

intervalą. Didžiausias iš šių devynių kraterių (skersmuo 110 m, gylis iki 22 m) yra aštuntas pagal dydį pasaulyje.

25 **Pernu**

Pernu – Estijos pajūrio kurortas, turintis 180 metų istoriją. Miestas vilioja dideliu smėlio paplūdimiu, istoriniu senamiesčiu, mediniais raižytais spalvotais nameliais, žaliomis zonomis, parkais, alejomis, promenadomis, SPA, vandens pramogomis, saugoma pajūrio pieva su besigaliantėmis karvėmis.

REKOMENDACIJA

Kadrilorgo rūmai

Kadrilorgo (*Kadrilorg*) rūmus Taline įkūrė Petras I XVIII a. Gausiai dekoruota pagrindinė rūmų salė laikoma vienu gražiausių baroko architektūros pavyzdžių Šiaurės Europoje. Rūmuose saugoma Estijos meno muziejiaus užsienio kolekcija: paveikslai, skulptūros, spaudiniai ir taikomojo meno darbai. Apink rūmus driekiasi didžiulis parkas, kuriame galima pamatyti ir tvarkingus barokinius sodus, didžiausią mieste rožių sodą, elegantišką japonišką sodą.